

KODEKS CYWILNY

Komentarz

Tom VI

Spadki

redakcja naukowa Jacek Gudowski

Elżbieta Skowrońska-Bocian, Jacek Wierciński

2. WYDANIE

KODEKS CYWILNY

Komentarz

Tom VI

Spadki

redakcja naukowa Jacek Gudowski

Elżbieta Skowrońska-Bocian, Jacek Wierciński

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

2. WYDANIE

Stan prawny na 1 marca 2017 r.

Wydawca
Klaudia Szawłowska-Milczarek

Redaktor prowadzący
Małgorzata Jarecka

Opracowanie redakcyjne
Katarzyna Świerk-Bożek

Wykazy literatury w tomach I–VI opracował
Jacek Gudowski

Tytuły do artykułów sporządził
Robert Stępień

Łamanie
Fotoedytor

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

 prawolubni
The logo for 'prawolubni' features the word in a stylized, lowercase font with a small heart above the 'i'. Below the text are three wavy horizontal lines.

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska SA, 2017

ISBN: 978-83-8107-144-4
2. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Przedmowa	13
Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380; zm.: Dz. U. z 2016 r. poz. 585, poz. 1579, poz. 2255)	17
KSIĘGA CZWARTA. Spadki	19
TYTUŁ I. Przepisy ogólne	19
TYTUŁ II. Dziedziczenie ustawowe	78
TYTUŁ III. Rozrządzenia na wypadek śmierci	117
DZIAŁ I. Testament	117
Rozdział I. Przepisy ogólne	117
Rozdział II. Forma testamentu	152
Oddział 1. Testamenty zwykłe	153
Oddział 2. Testamenty szczególne	178
Oddział 3. Przepisy wspólne dla testamentów zwykłych i szczególnych ...	195
DZIAŁ II. Powołanie spadkobiercy	200
DZIAŁ III. Zapis i polecenie	221
Rozdział I. Zapis zwykły	221
Rozdział II. Zapis windykacyjny	236
Rozdział III. Polecenie	244
DZIAŁ IV. Wykonawca testamentu	249
TYTUŁ IV. Zachowek	259
TYTUŁ V. Przyjęcie i odrzucenie spadku	302
TYTUŁ VI. Stwierdzenie nabycia spadku lub przedmiotu zapisu windykacyjnego, poświadczenie dziedziczenia i ochrona spadkobiercy ...	328

TYTUŁ VII. Odpowiedzialność za długi spadkowe	355
TYTUŁ VIII. Wspólność majątku spadkowego i dział spadku	389
TYTUŁ IX. Umowy dotyczące spadku	431
TYTUŁ X. Przepisy szczególne o dziedziczeniu gospodarstw rolnych	444
Bibliografia	469
Skorowidz	497

Wykaz skrótów

Akty prawne

- d.p.s. – dekret z dnia 8 października 1946 r. – Prawo spadkowe (Dz. U. Nr 60, poz. 328 z późn. zm.)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks Handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1749 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1578 z późn. zm.)
- p.a.s.c. – ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2064)
- pr. bank. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1988 z późn. zm.)
- pr. not. – ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1796 z późn. zm.)
- pr. spółdz. – ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r., poz. 21 z późn. zm.)

- pr. upadł. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2171 z późn. zm.)
- p.w.k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 650/2012 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego (Dz. Urz. UE L 201 z 27.07.2012, s. 107 ze sprost.)
- u.g.n. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 z późn. zm.)
- u.k.w.h. – ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 790 z późn. zm.)
- u.k.u.r. – ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 2052 z późn. zm.)

Czasopisma

- Annales UMCS – Annales Universitatis Mariae Curie Skłodowska
- AUW – Acta Universitatis Wratislavenis
- Biul. MS – Biuletyn Ministerstwa Sprawiedliwości
- Biul. SN – Biuletyn Sądu Najwyższego (do 1988 r. – Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego)
- DPP – Demokratyczny Przegląd Prawniczy
- EPS – Europejski Przegląd Sądowy
- GSP – Gdańskie Studia Prawnicze
- GSP – Prz. Orz. – Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa
- IC – Izba Cywilna. Biuletyn Sądu Najwyższego
- IP – Informacja Prawnicza
- KPP – Kwartalnik Prawa Prywatnego
- M. Praw. – Monitor Prawniczy
- M. Pr. Bank. – Monitor Prawa Bankowego
- NP – Nowe Prawo
- NPN – Nowy Przegląd Notarialny
- ONSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
- OSA – Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
- OSN – Orzecznictwo Sądu Najwyższego
- OSNAPIUS – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna i Izba Karna
OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna oraz Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC-ZD	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Zbiór Dodatkowy
OSNPG	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Biuletyn Prokuratury Generalnej
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
PiP	– Państwo i Prawo
PN	– Przegląd Notarialny
PNUŚ	– Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego
PPC	– Polski Proces Cywilny
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PPiA	– Przegląd Prawa i Administracji
Probl. Praw.	– Problemy Praworządności
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Pr. Spółek	– Prawo Spółek
PS	– Przegląd Sądowy
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
R. Pr.	– Radca Prawny
SC	– Studia Cywilistyczne
SI	– Studia Iuridica
St. Praw.	– Studia Prawnicze
St. Pr.-Ek.	– Studia Prawno-Ekonomiczne
St. Pr. Pryw.	– Studia Prawa Prywatnego
TPP	– Transformacje Prawa Prywatnego
Zb. Orz.	– Zbiór Orzeczeń
ZNIBPS	– Zeszyty Naukowe Instytutu Badania Prawa Sądowego
ZNUJ	– Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

Inne

NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
SA	– sąd apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
SO	– sąd okręgowy
SW	– sąd wojewódzki
TK	– Trybunał Konstytucyjny

Wykaz literatury podstawowej

1. Komentarze

- Dończyk D., *Notarialne poświadczenie dziedziczenia. Komentarz*, Warszawa 2011
- Kodeks cywilny. Komentarz*, red. J.I. Bielski, J. Ignatowicz, J. Pietrzykowski, Z. Resich, Warszawa 1972
- Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, t. I–II, Warszawa 2004
- Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, t. I–II, Warszawa 2008
- Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, Warszawa 2011
- Kodeks cywilny. Komentarz*, red. K. Pietrzykowski, t. I, Warszawa 1997
- Kodeks cywilny. Komentarz*, red. K. Pietrzykowski, t. I, Warszawa 2011
- Kodeks cywilny. Komentarz*, red. K. Pietrzykowski, t. II, Warszawa 1999
- Kodeks cywilny. Komentarz*, red. K. Pietrzykowski, t. II, Warszawa 2011
- Kodeks cywilny. Komentarz*, t. III. *Spadki*, red. K. Osajda, Warszawa 2013
- Kodeks cywilny. Komentarz*, t. IV. *Spadki*, red. A. Kidyba, Warszawa 2015
- Kodeks cywilny*, t. II. *Komentarz. Art. 450–1088*, red. M. Gutowski, Warszawa 2016
- Kodeks cywilny z komentarzem*, red. J. Winiarz, Warszawa 1980
- Kodeks cywilny z komentarzem*, red. J. Winiarz, Warszawa 1989
- Niezbecka E., *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. IV. *Spadki*, red. A. Kidyba, Warszawa 2012
- Skowrońska E., *Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga czwarta. Spadki*, Warszawa 1995
- Skowrońska E., *Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga czwarta. Spadki*, Warszawa 2011
- Turłukowski J., *Zapis windykacyjny. Komentarz*, Warszawa 2011

2. Podręczniki i opracowania systemowe

- Gwiazdomorski J., *Prawo spadkowe*, Warszawa 1959
- Gwiazdomorski J., *Prawo spadkowe w zarysie*, Warszawa 1967
- Gwiazdomorski J., *Prawo spadkowe w zarysie*, Warszawa 1968
- Gwiazdomorski J., *Prawo spadkowe w zarysie*, Warszawa 1971
- Gwiazdomorski J., *Prawo spadkowe w zarysie*, Warszawa 1985
- Gwiazdomorski J., *Prawo spadkowe w zarysie*, Warszawa 1990
- Kordasiewicz B., Piąkowski J.St., *Prawo spadkowe*, Warszawa 2011
- Niezbecka E., *Prawo spadkowe w zarysie*, Lublin 1998
- Piąkowski J.St., *Prawo spadkowe. Zarys wykładu*, Warszawa 1973
- Piąkowski J.St., *Prawo spadkowe. Zarys wykładu*, Warszawa 1979
- Piąkowski J.St., *Prawo spadkowe. Zarys wykładu*, Warszawa 1982
- Piąkowski J.St., *Prawo spadkowe. Zarys wykładu*, Warszawa 1987
- Piąkowski J.St., *Prawo spadkowe. Zarys wykładu*, Warszawa 2002

- Skowrońska-Bocian E., *Prawo spadkowe*, Warszawa 2009
- Skowrońska-Bocian E., *Prawo spadkowe*, Warszawa 2011
- Skowrońska-Bocian E., *Prawo spadkowe*, Warszawa 2012
- System prawa cywilnego*, t. IV. *Prawo spadkowe*, red. J.St. Piątowski, Ossolineum 1986
- System Prawa Prywatnego*, t. 10. *Prawo spadkowe*, red. B. Kordasiewicz, Warszawa 2009
- System Prawa Prywatnego*, t. 10. *Prawo spadkowe*, red. B. Kordasiewicz, Warszawa 2013
- Wójcik S., *Podstawy prawa cywilnego. Prawo spadkowe*, Warszawa 2002

3. Opracowania monograficzne

- Błahuta E., Piątowski J.St., Policzkiewicz J., *Gospodarstwa rolne. Obrót, dziedziczenie, podział*, Warszawa 1967
- Borkowski P., *Notarialne poświadczenie dziedziczenia*, Warszawa 2011
- Borysiak W., *Dziedziczenie. Konstrukcja prawna i ochrona*, Warszawa 2013
- Chojnowski W., *Niektóre zagadnienia z prawa spadkowego*, Palestra 1965, nr 7–8
- Dobrzański B., *Jakie zmiany w stosunku do prawa spadkowego z 1946 r. wprowadził k.c.*, Palestra 1964, nr 7
- Gwiazdomorski J., *Prawo spadkowe w k.c. PRL*, PiP 1965, z. 5–6
- Kordasiewicz B., *Testamentowe dziedziczenie gospodarstw rolnych*, Ossolineum 1978
- Księżak P., *Zachówek w polskim prawie spadkowym*, Warszawa 2012
- Księżak P., *Zapis windykacyjny*, Warszawa 2012
- Majorowicz J., Pietrzykowski J., *Zmiany w regulacji stosunków prawnych w rolnictwie*, Warszawa 1984
- Margoński M., *Kurator spadku*, Warszawa 2009
- Mączyński A., *Dziedziczenie testamentowe w prawie prywatnym międzynarodowym*, Warszawa–Kraków 1976
- Niedośpał M., *Dziedziczenie testamentowe gospodarstw rolnych przez osoby fizyczne*, Bydgoszcz 2011
- Niedośpał M., *Swoboda testowania*, Bielsko-Biała 2004
- Niedośpał M., *Testament w polskim prawie cywilnym. Zagadnienia ogólne*, Kraków 1991
- Niedośpał M., *Testament. Zagadnienia ogólne testamentu w polskim prawie cywilnym*, Kraków–Poznań 1993
- Niezbecka E., *Zapis*, Lublin 1990
- Osajda K., *Testamenty wspólne*, Warszawa 2005
- Osajda K., *Ustanowienie spadkobiercy w testamencie w systemach prawnych common law i civil law*, Warszawa 2009
- Pazdan M., *Dziedziczenie ustawowe w prawie prywatnym międzynarodowym. Metody regulacji własności prawa*, PNUŚ 1973, nr 45
- Pietrzykowski J., *Dziedziczenie gospodarstw rolnych*, Warszawa 1965

- Pietrzykowski J., *Nowy stan prawny w zakresie dziedziczenia gospodarstw rolnych i ich podziału*, NP 1990, nr 10–12
- Rzewuski M., *Podpis spadkodawcy na testamencie własnoręcznym*, Warszawa 2014
- Rzewuski M., *Transmisja spadku*, Warszawa 2016
- Skowrońska E., *Forma testamentu w prawie polskim*, Warszawa 1991
- Skowrońska E., *Kilka uwag o nowelizacji prawa spadkowego*, Palestra 1991, nr 1–2
- Skowrońska E., *Odpowiedzialność spadkobierców za długi spadkowe*, Warszawa 1984
- Skowrońska-Bocian E., *Testament w prawie polskim*, Warszawa 2004
- Stempniak A., *Postępowanie w sprawach o dział spadku*, Warszawa 2012
- Stobienia J., *Realizacja wierzytelności wierzycieli spadkodawcy w prawie polskim*, Warszawa 1981
- Truskiewicz Z., *Zachówek ze spadku obejmującego gospodarstwo rolne*, ZNUJ. Prace Prawnicze 1994, nr 148
- Turlukowski J., *Sporządzenie testamentu w praktyce*, Warszawa 2009
- Wierciński J., *Brak świadomości albo swobody przy sporządzaniu testamentu*, Warszawa 2010
- Wierciński J., *Brak świadomości albo swobody przy sporządzaniu testamentu*, Warszawa 2013
- Witczak H., *Wyłączenie od dziedziczenia na mocy orzeczenia sądu*, Warszawa 2013
- Załucki M., *Wydziedziczenie w prawie polskim na tle porównawczym*, Warszawa 2010

Uwaga: Artykuły bez bliższego oznaczenia są artykułami kodeksu cywilnego.

Przedmowa

Współczesne prawo – nadmiernie rozbudowane, skomplikowane, dalekie od doskonałości, osadzone w licznych, stale zmieniających się kontekstach – nie istnieje i nie funkcjonuje bez komentarzy. Ich rola wzrasta; stają się nieodłącznym towarzyszem tekstu normatywnego, pozwalającym na jego zrozumienie i objaśnienie. Dotyczy to także aktów prawa prywatnego, w tym jego ostoi – kodeksu cywilnego, ustawy, która choć obowiązuje już ponad 50 lat i ma ogromne zaplecze dogmatyczne oraz doktrynalne, jest wciąż nowelizowana, nabiera nowych odniesień i wymaga nieustannej dynamicznej interpretacji.

Komentarza potrzebują wszyscy, zarówno prawnicy – wybitni specjaliści i znawcy przedmiotu oraz zawodowcy, uprawiający szeroką praktykę prawniczą w różnych dziedzinach, jak i amatorzy – osoby stykające się z prawem od czasu do czasu, oczekujące wytłumaczenia kwestii interesujących ich w związku z doraźną potrzebą życiową lub zawodową. Komentarz musi więc przede wszystkim być przewodnikiem po tekście, objaśniać poszczególne przepisy i normowane nimi instytucje prawne, wskazywać źródła, rozwijać poszczególne wątki i umożliwiać ich kojarzenie, a także dostarczać wiedzy uzupełniającej, oferowanej przez doktrynę oraz orzecznictwo. Najczęściej jednak użytkownicy komentarza poszukują rozwiązania konkretnego problemu, na który natrafili w praktyce; chcą uzyskać jego jurydyczny opis, zrozumieć wszystkie jego aspekty, a następnie otrzymać rozwiązanie. Komentarz powinien więc przede wszystkim być zbiorem recept prawniczych, fachowo diagnozujących i syntetyzujących problem, a następnie podpowiadać, jak go rozwiązać.

W polskiej tradycji piśmienniczej utrwalił się wzorzec komentarza, który w sposób harmonijny łączy głęboką wiedzę prawniczą z doświadczeniami praktyki; stroni od zbyt obszernych, a przez to – z punktu widzenia przydatności komentarza i oczekiwań Czytelnika – jałowych analiz doktrynalnych, systemowych i prawno-porównawczych, koncentruje się natomiast na rzeczowych wskazówkach praktycznych, podbudowanych dogmatycznie i wspieranych przykładami czerpanymi z judykatury Sądu Najwyższego i, niekiedy, innych sądów.

Autorzy komentarza zatem powinni legitymować się dużym doświadczeniem, ugruntowanym szeroką praktyką uprawianą na najwyższym poziomie zawodowym, wspieranym bogatą wiedzą prawniczą, pomnażaną w pracy naukowej oraz udziałem w piśmiennictwie. Muszą na co dzień mierzyć się z nowymi, najtrudniejszymi problemami, umieć je dostrzegać i rozwiązywać; tylko wtedy są w stanie spełnić najbardziej wymagające oczekiwania Czytelników. Pisząc komentarze, autorzy powinni uczyć prawa i jego stosowania, a nie – przez ich pisanie – uczyć samych siebie. A tak niestety coraz częściej się dzieje.

Wszystkie te cechy komentarza idealnego, podmiotowe i przedmiotowe – choć oczywiście zawsze jest coś do udoskonalenia – spełnia wydany w serii „Duże komentarze” Komentarz do kodeksu cywilnego wydawnictwa Wolters Kluwer. Kontynuuje on bogate tradycje komentarza wydawanego od 1995 r. przez wydawnictwo LexisNexis, mającego już kilkanaście wydań oraz ugruntowaną pozycję, cieszącego się niesłabnącym zainteresowaniem Czytelników. Jego Autorzy wywodzili się i wywodzą z grona wybitnych sędziów Sądu Najwyższego, wspieranych przez renomowanych przedstawicieli nauki i praktyki, znakomitych prawników z dużym doświadczeniem prawniczym, cieszących się powszechnym uznaniem i mających okazały dorobek naukowy i zawodowy. Część tekstów, których ich Autorzy nie mogli uwspółcześnić, została zaktualizowana przez innych, a znaczna część – napisana od nowa.

W komentarzach do poszczególnych przepisów, podzielonych na uwagi i akapity, usystematyzowanych w porządku „od ogółu do szczegółu”, Autorzy wyjaśniają treść zawartą w danym przepisie normy prawnej, niejednokrotnie jej historię i dokonywane przez prawodawcę zmiany, a także motywy legislacyjne. Przedstawiają syntezę poglądów doktryny – ze wskazaniem sporów, jeżeli takie się zaznaczyły – oraz powołują wszystkie ważne, często bardzo liczne orzeczenia Sądu Najwyższego. W razie niejednorodności judykatury, Autorzy także wyraźnie ją akcentują, zajmując określone stanowisko merytoryczne.

Komentarz jest uzbrojony w bardzo bogate orzecznictwo oraz liczne pozycje piśmiennictwa. Każde powoływane orzeczenie, oprócz wskazania podstawowych danych oraz miejsca publikacji, jest opatrzone informacją o glosach i przeglądach orzecznictwa, obejmujących omówienie orzeczenia. Żaden inny, będący na rynku komentarz nie zawiera takich informacji oraz tak licznych przywołań piśmiennictwa i judykatury.

Pod poszczególnymi tytułami znajdują się bardzo obszerne wykazy bibliografii, obejmujące także pozycje rzadkie, publikowane w wąsko rozpowszechnianych publikacjach, np. w księgach pamiątkowych i jubileuszowych, w „niszowych”, lokalnych czasopismach uczelnianych, w dziełach zbiorowych. Pełna biblio-

grafia, licząca kilkaset pozycji, ułożona w porządku alfabetycznym, znajduje się na końcu tomu.

Komentarz jest adresowany do wszystkich prawników; sędziów wszystkich sądów, powszechnych i administracyjnych, adwokatów, radców prawnych, notariuszy, rzeczników patentowych, prokuratorów, referendarzy sądowych, komorników, doradców podatkowych, naukowców, przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej oraz innych organów państwowych i samorządowych, a także do młodzieży prawniczej, aspirującej do wszystkich stanowisk w szeroko rozumianym wymiarze sprawiedliwości.

Przepisy kodeksu cywilnego to prawo szarego człowieka, czyli każdego z nas, prawo, z którym stykamy się na co dzień i które na co dzień musimy stosować, znosząc jego trudy i czerpiąc z jego dobrodziejstw, jesteśmy zatem przekonani, że Komentarz zyska także zainteresowanie wszystkich tych, którzy poszukują podstawowej wiedzy cywilistycznej albo rozwiązania swoich ważnych problemów prawnych.

Komentarz składa się z sześciu tomów, odpowiadających systematyce kodeksu cywilnego. Tom I obejmuje „Część ogólną”, tom II „Własność i inne prawa rzeczowe”, tom III, IV i V „Zobowiązania”, a tom VI „Spadki”. Wszystkie tomy zawierają szczegółowe spisy treści, wykazy skrótów oraz skorowidze alfabetyczno-rzeczowe.

Redaktor *Jacek Gudowski*

USTAWA

z dnia 23 kwietnia 1964 r.

Kodeks cywilny¹

(tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380;
zm.: Dz. U. z 2016 r. poz. 585, poz. 1579, poz. 2255)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz. Urz. WE L 178 z 17.07.2000, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 25, str. 399).

KSIĘGA CZWARTA

Spadki

TYTUŁ I

Przepisy ogólne

Literatura do tytułu I

W. Adamczak, M. Filar, *Cywilnoprawne skutki zgwałcenia*, NP 1972, nr 5; **S. Babiarz**, *Spadek i darowizna w prawie cywilnym i podatkowym*, Warszawa 2008; **J. Biernat**, *Ochrona osób bliskich spadkodawcy w prawie spadkowym*, Toruń 2002; **S. Dmowski**, *Dziedziczenie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego*, PS 1999, nr 9; **J. Frąckowiak**, *Ochrona własności osobistej a dziedziczenie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu*, AUW. Prawo 1990, nr 186; **J. Górecki**, *Podział składek gromadzonych w otwartym funduszu emerytalnym po śmierci jego członka*, PiP 2001, z. 1; J. Górecki, *Rozgraniczenie statutu spadkowego i statutu rzeczowego na tle rozporządzenia spadkowego (w:) Nowe europejskie prawo spadkowe*, red. M. Pazdan, J. Górecki, Warszawa 2015; **J. Gwiazdomorski**, *Prawo spadkowe w kodeksie cywilnym PRL*, PiP 1965, z. 5–6; J. Gwiazdomorski, *Przepisy ogólne dotyczące spadku, dziedziczenie ustawowe, testament*, Katowice 1965–1966; J. Gwiazdomorski, *Stanowisko prawne spadkobiercy według polskiego prawa spadkowego*, PN 1947, nr V–VI; J. Gwiazdomorski, *Wyплаты z wkładów oszczędnościowych po śmierci wkładcy*, NP 1964, nr 11; **J. Haberko**, *Pojęcie osoby bliskiej w prawie cywilnym*, PS 2011, nr 3; **J. Haberko, R. Zawłocki**, *Prawnospadkowe konsekwencje popełnienia przestępstwa*, RPEiS 2014, z. 1; **M. Habdas**, *Pozycja prawna małżonka spadkodawcy na tle prawnoporównawczym*, Rejent 2006, nr 2; **M. Hałgas**, *Ukrycie testamentu jako przesłanka niegodności dziedziczenia*, PS 2007, nr 11–12; **W. Hans**, *Umowy dotyczące spadku*, NP 1967, nr 2; **F. Hartwich**, *Nabywanie położonej w Polsce nieruchomości przez cudzoziemca na podstawie testamentu*, Rejent 2008, nr 3; **A. Jabłoński**, *Prawo do dysponowania środkami zgromadzonymi w otwartym funduszu emerytalnym na wypadek śmierci*, AUW. PPIA 2004, nr 64; **T. Kacymirow, B. Kordasiewicz**, *Zasady prawa spadkowego a podatek spadkowy*, PiP 1990, z. 12; **A. Klein**, *Wpływ zmiany posiadacza gospodarstwa producenta na zobowiązanie kontraktacji*, SC 1974, t. XXIII; **M. Kłoda**, *Europejskie rozporządzenie spadkowe a rozrządzenia na wypadek śmierci dokonane przed 17 sierpnia 2015 r.*, Palestra 2014, nr 10; **S. Kołodziejcki**, *Dziedziczenie posiadania*, Palestra 1969, nr 6; **B. Kordasiewicz**, *Zjawisko inflacji a prawo spadkowe*, NP 1985, nr 5; **J. Kosik**, *Testamenty holograficzne i inne a niegodność spadkobiercy w kodeksie cywilnym*, PNUŚ 1976, nr 148; **A. Kozaczka**, *Charakter prawny przebaczenia w prawie cywilnym*, NP 1972,

nr 10; A. Kozaczka, *Z zagadnień niegodności dziedziczenia w polskim prawie spadkowym* (w:) *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa dla uczczenia pracy naukowej Kazimierza Przybyłowskiego*, red. W. Osuchowski, M. Sośniak, B. Walaszek, Kraków–Warszawa 1964; **M. Krajewski**, *Przebaczenie i inne okoliczności wyłączające możliwość uznania spadkobiercy za niegodnego*, PiP 1997, z. 5; **J. Kremis**, *Spadek a niektóre prawa i obowiązki tzw. publiczno-prawne*, AUW. Prawo 1990, nr 186; J. Kremis, *Wpływ woli podmiotu na zakres spadku*, AUW. PPIA 1993, nr 29; **K. Krupa**, *Wydzielenie w prawie polskim (w:) Prace z prawa cywilnego*, red. E. Skowrońska-Bocian, Warszawa 2010; **P. Krzystek**, *Nabywanie nieruchomości przez cudzoziemców w drodze dziedziczenia testamentowego a konstytucyjna ochrona praw jednostki – wybrane zagadnienia* (w:) *Prawa podmiotowe. Pojmowanie w naukach prawnych. Zbiór studiów*, red. J. Ciapała, K. Flaga-Gieruszyńska, Szczecin–Jarocin 2006; **P. Księżak**, *Przebaczenie w polskim prawie cywilnym*, PiP 2006, z. 11; P. Księżak, *Przedsiębiorstwo wobec śmierci przedsiębiorcy* (w:) *Prawo handlowe po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej*, red. W.J. Katner, U. Promińska, Warszawa 2010; **P. Księżak, W. Robaczyński**, *Skuteczność woli zmarłego co do jego pochówku i sprawowania kultu jego pamięci*, Palestra 2012, nr 9–10; **A. Kunicki**, *Dziedziczenie posiadania*, RPEiS 1961, z. 1; **B. Łukańko**, *Europeizacja prawa spadkowego*, EPS 2007, nr 7; **Z. Masłowski**, *O przedawnieniu niektórych roszczeń z prawa spadkowego*, Palestra 1960, nr 4; **M. Matczyński**, *Przepisy ograniczające dziedziczenie na tle art. 30 rozporządzenia spadkowego* (w:) *Nowe europejskie prawo spadkowe*, red. M. Pazdan, J. Górecki, Warszawa 2015; **P. Maćcik**, *Idea bezpieczeństwa prawnego w polskim prawie spadkowym*, Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej 2014, nr 2; **A. Maćczyński**, *Konstytucyjne prawo dziedziczenia* (w:) *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, red. L. Ogiegło, W. Popiołek, M. Szpunar, Kraków 2005; **T. Mróz**, *O potrzebie i kierunkach zmian przepisów prawa spadkowego*, PS 2008, nr 1; **M. Niedośpiał**, *Czynności prawa spadkowego*, AUW. PPIA 1995, nr 33; M. Niedośpiał, *Prawo dziedziczenia – zagadnienia konstrukcyjne*, Palestra 1986, nr 12; **E. Niezbecka**, *Jeszcze raz o małżonkach jako podmiotach praw spadkowych* (w odpowiedzi na polemikę Jerzego Pisulińskiego), PS 1992, nr 7–8; E. Niezbecka, *Małżonkowie jako podmioty praw spadkowych*, NP 1989, nr 10–12; E. Niezbecka, *Wpływ nadzwyczajnej zmiany stosunków na uprawnienia z zakresu prawa spadkowego*, Rejent 1992, nr 1; **H. Notcki**, *O spadkach i dziedziczeniu*, Warszawa 1955; **A. Oleszko**, *Umowy dotyczące spadku w praktyce notarialnej*, NP 1977, nr 6; **M. Pazdan**, *Kolizyjnoprawna problematyka nabycia spadku*, SC 1974, t. XXIII; M. Pazdan, *Nabycie nieruchomości położonej w Polsce przez cudzoziemca w drodze dziedziczenia*, Rejent 1999, nr 9; M. Pazdan, *Niegodność dziedziczenia w polskim prawie prywatnym międzynarodowym*, NP 1974, nr 2; M. Pazdan, *Polsko-holenderska wymiana poglądów na temat prawa spadkowego*, Rejent 2006, nr 2; M. Pazdan, *Statut spadkowy w świetle rozporządzenia spadkowego* (w:) *Nowe europejskie prawo spadkowe*, red. M. Pazdan, J. Górecki, Warszawa 2015; M. Pazdan, *Umowa o zrzeczenie się dziedziczenia w polskim prawie spadkowym*, Rejent 1997, nr 4; M. Pazdan, *Zakres zastosowania rozporządzenia spadkowego* (w:) *Nowe europejskie prawo spadkowe*, red. M. Pazdan, J. Górecki, Warszawa 2015; M. Pazdan, *Zdolność dziedziczenia w polskim prawie prywatnym międzynarodowym*, SC 1974, t. XXIV; M. Pazdan, *Zielona Księga o dziedziczeniu i testamentach – propozycje odpowiedzi na pytania*, Rejent 2006, nr 5; **J.St. Piątowski**, *Posiadanie jako przedmiot dziedziczenia*, St. Pr.-Ek. 1969, nr 3; J.St. Piątowski (w:) *System prawa cywilnego*, t. IV. *Prawo spadkowe*, red. J.St. Piątowski, Ossolineum 1986; J.St. Piątowski, *Z problematyki umów na rzecz osoby trzeciej na wypadek śmierci* (art. 37 Prawa bankowego) (w:) *Rozprawy z prawa cywilnego. Księga pamiątkowa ku czci Witolda Czachórskiego*, red. J. Błęszyński, J. Rajski, Warszawa 1985; **J.St. Piątowski, H. Witczak, A. Kawalko** (w:) *System Prawa Prywatnego*, t. 10. *Prawo spadkowe*, red. B. Kordasiewicz, Warszawa 2009; **J. Pisuliński**, *Małżonkowie jako podmioty praw spadkowych*, NP 1991, nr 1–3; **W. Popiołek**, *O dziedziczeniu udziału w spółce jawnej* (w:) *Współczesne problemy prawa prywatnego. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Edwarda Gniewka*, red. J. Gołaczyński, P. Machnikowski, Warszawa 2010; **W. Pyziół**, *Pozat testamentowe formy dysponowania wkładem oszczędnościowym na wypadek śmierci*, GSP 1999, t. V; **B. Rakoczy**, *Spadkobranie przez zakonnik w prawie polskim i prawie kanonicznym*

(w:) *Prawo państwowe a prawo wewnętrzne związków wyznaniowych. Materiały konferencyjne* (Gniezno, 11–12.09.2010 r.), red. K. Krasowski, M. Materniak-Pawłowska, M. Stanulewicz, Poznań 2010; **B. Rastwej-Markiewicz**, *Niegodność dziedziczenia*, PS 2006, nr 9; **E. Skrętowicz**, *O dziedziczeniu posiadania*, NP 1962, nr 9; **A. Stelmachowski**, *Przesłanki i zakres dziedziczenia praw (w:) Prace z prawa prywatnego. Księga pamiątkowa ku czci sędziego Janusza Pietrzykowskiego*, red. Z. Banaszczyk, Warszawa 2000; **M. Szaciński**, *Autorskie dobra osobiste po śmierci twórcy*, Palestra 1987, nr 2; M. Szaciński, *Dziedziczenie posiadania*, NP 1966, nr 7–8; M. Szaciński, *Przesłanki niegodności według prawa spadkowego zunifikowanego oraz znaczenie orzeczenia sądowego ustalającego niegodność*, NP 1954, nr 12; **A. Szpunar**, *O przejściu na spadkobierców roszczeń z tytułu zadośćuczynienia*, Rejent 2002, nr 9; A. Szpunar, *Uwagi o pojęciu prawa dziedziczenia*, Rejent 2002, nr 5; A. Szpunar, *Wypłaty z rachunku oszczędnościowego po śmierci jego posiadacza*, KPP 1998, z. 3; A. Szpunar, *Z problematyki niegodności dziedziczenia*, NP 1981, nr 2; **P. Ślęzak**, *Dziedziczenie praw majątkowych w świetle polskiego prawa autorskiego*, Rejent 2007, nr 1; **R. Świrgoń-Skok**, *Swoboda dysponowania majątkiem na wypadek śmierci w ujęciu historycznoprawnym (w:) Rozprawy cywilistyczne. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Edwardowi Drozdowi*, red. M. Pecyna, J. Pisuliński, M. Podrecka, Warszawa 2013; **J. Trzewik**, *Wylączenie od dziedziczenia a krąg osób uprawnionych do spadkobrania*, Roczniki Nauk Prawnych 2009, t. XIX; **J. Wierciński**, *Ochrona dziedziczenia*, St. Pr. Pryw. 2007, nr 3; J. Wierciński, *O przestępstwie jako przyczynie niegodności dziedziczenia*, KPP 2010, z. 2; **M. Wilejczyk**, *Cywilnoprawne znaczenie przebaczenia*, St. Praw. 2013, nr 1; M. Wilejczyk, *Stosowanie konstrukcji nadużycia prawa podmiotowego w dziedzinie prawa spadkowego*, PS 2015, nr 7–8; **H. Witczak**, *Przyczyny niegodności dziedziczenia (uwagi dotyczące art. 928 § 1 k.c.)*, St. Praw. KUL 2008, nr 1; H. Witczak, *Skutki wylączenia od dziedziczenia*, Rejent 2009, nr 3; H. Witczak, *Wylączenie od dziedziczenia na mocy orzeczenia sądu*, Warszawa 2013; **S. Wójcik**, *Czy posiadanie jest dziedziczne? (w:) Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa dla uczczenia pracy naukowej Kazimierza Przybyłowskiego*, red. W. Osuchowski, M. Sośniak, B. Walaszek, Kraków–Warszawa 1964; S. Wójcik, *O niektórych uregulowaniach w prawie spadkowym. Uwagi de lege ferenda (w:) Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, red. L. Ogieńko, W. Popiołek, M. Szpunar, Kraków 2005; **A. Wysocka-Bar**, *Prawo właściwe dla dziedziczenia według unijnego rozporządzenia dotyczącego praw spadkowych*, KPP 2012, z. 4; **M.A. Zachariasiewicz**, *Przepisy wymuszające swoje zastosowanie a statut spadkowy (w:) Nowe europejskie prawo spadkowe*, red. M. Pazdan, J. Górecki, Warszawa 2015; **P. Zakrzewski**, *Charakter prawny dyspozycji wkładem członkowskim i oszczędnościami na wypadek śmierci (w:) Rozprawy cywilistyczne. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Edwardowi Drozdowi*, red. M. Pecyna, J. Pisuliński, M. Podrecka, Warszawa 2013; P. Zakrzewski, *Kierunki zmian polskiego prawa spadkowego*, Przegląd Prawno-Ekonomiczny 2008, nr 2; **M. Załucki**, *Konstytucyjne podstawy prawa spadkowego (w:) Państwo i prawo wobec współczesnych wyzwań. Zagadnienia prawa konstytucyjnego. Księga jubileuszowa Profesora Jerzego Jaskierni*, red. R.M. Czarny, K. Spryszak, Toruń 2012; M. Załucki, *Ograniczenia w swobodzie rozporządzania przedsiębiorstwem mortis causa*, Studia Prawnoustrojowe 2011, nr 14; **R. Zdybel**, *Nasciturus a abortus. Problemy prawne czy etyczno-moralne. Prawna ochrona na gruncie art. 927 § 2 k.c. i art. 148 § 3 k.c.*, PS 2008, nr 7–8; *Zielona księga. Optymalna wizja Kodeksu cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej*, red. Z. Radwański, Warszawa 2006; **K. Ziemiński**, *Sukcesja praw i obowiązków publicznych*, Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego 2009, nr 1; **J. Zralek**, *Niegodność dziedziczenia – uwagi de lege ferenda*, Rejent 2006, nr 2.

Art. 922. [Spadek]

§ 1. Prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi niniejszej.

§ 2. Nie należą do spadku prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą, jak również prawa, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami.

§ 3. Do długów spadkowych należą także koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku, koszty postępowania spadkowego, obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek oraz obowiązek wykonania zapisów zwykłych i poleceń, jak również inne obowiązki przewidziane w przepisach księgi niniejszej.

Spis treści

Pojęcie spadku	22
Prawa i obowiązki wynikające z przepisów ogólnych kodeksu cywilnego	25
Prawa i obowiązki rzeczowe	27
Prawa i obowiązki wynikające ze stosunków zobowiązaniowych	30
Prawa i obowiązki z bezpodstawnego wzbogacenia	30
Roszczenia i obowiązki odszkodowawcze	31
Prawa i obowiązki wynikające z umów	34
Inne prawa i obowiązki wynikające z zobowiązań	38
Prawa i obowiązki związane ze spadkobranstwem	40
Prawa i obowiązki wynikające ze stosunków rodzinnych i opieki	42
Prawa i obowiązki związane z członkostwem w spółdzielni	43
Prawa i obowiązki wspólników spółek handlowych	43
Prawa i obowiązki z weksla i czeku	44
Prawa i obowiązki związane ze stosunkiem pracy	45
Prawa na dobrach niematerialnych	47
Zobowiązania podatkowe	48
Wkłady na rachunku bankowym	48
Środki zgromadzone na kontach emerytalnych	49
Inne długi spadkowe	50

Pojęcie spadku

1. Spadek to ogół praw i obowiązków należących do spadkodawcy w chwili jego śmierci i przechodzących na jego następców prawnych (zob. J. Kremis (w:) *Kodeks cywilny*, t. II. *Komentarz do art. 535–1088*, red. E. Gniewek, Warszawa 2004, s. 758 i n. oraz J.St. Piątowski, H. Witczak, A. Kawałko (w:) *System Prawa Prywatnego*, t. 10. *Prawo spadkowe*, red. B. Kordasiewicz, Warszawa 2009, s. 49 i n.). Spadkobierca (spadkobiercy) w zasadzie wchodzi w sytuację prawną, w jakiej pozostawał spadkodawca. Oznacza to, że w skład spadku wchodzi nie tylko prawa i obowiązki, lecz także uzasadnione prawnie nadzieje na nabycie prawa (ekspektaty-

wy). W stosunku do spadkobiercy działać będą instytucje prawne, które działałyby w odniesieniu do spadkodawcy (np. miarkowanie odszkodowania). Przykładowo do spadku wejdzie ekspektatywa odrębnej własności lokalu, jeżeli spadkodawca zmarł po zawarciu ważnej umowy, a przed dokonaniem wpisu do księgi wieczystej (por. art. 7 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1892 z późn. zm.). Sytuacje takie, ze względu na okres oczekiwania na dokonanie wpisu, mogą występować w praktyce. Wydaje się, że Sąd Najwyższy także przyjmuje, iż spadkobierca pozostaje w takiej sytuacji prawnej, w jakiej znajdował się spadkodawca. Świadczy o tym uchwała SN z dnia 21 marca 2001 r., III CZP 4/01 (OSNC 2001, nr 10, poz. 144, z glosą A. Szpunara, Rejent 2002, nr 1, s. 92 oraz omówieniem Z. Strusa, *Przegląd orzecznictwa*, Palestra 2001, nr 11–12, s. 199), w której przyjęto, że skutki prawne zatajenia testamentu przez uczestnika postępowania o stwierdzenie nabycia spadku odnoszą się także do spadkobiercy takiego uczestnika i – co za tym idzie – do spadkobiercy ma zastosowanie art. 679 § 1 zdanie drugie k.p.c.

W uchwale z dnia 7 stycznia 2004 r., III CZP 98/03 (OSNC 2005, nr 2, poz. 27, z glosami M. Mikulińskiego, *Prawo Bankowe* 2004, nr 6, s. 54 oraz A. Rychtera, *Prawo Bankowe* 2004, nr 6, s. 59), Sąd Najwyższy przyjął jednak, że art. 98 ust. 2 pr. bank. nie stanowi podstawy do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika banku. Sąd podkreślił, że pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji i wynikające stąd konsekwencje dla dłużnika składającego takie oświadczenie nie przechodzą na osobę, która oświadczenia nie podpisała.

2. W postanowieniu z dnia 19 maja 2010 r., I CZ 121/09 (IC 2011, nr 5, s. 31), Sąd Najwyższy uznał, że uprawnienie do żądania stwierdzenia postanowień wzorca umowy za niedozwolone, wynikające z art. 479³⁸ § 1 k.p.c. nie jest prawem w rozumieniu art. 922 § 1 k.c., które z chwilą śmierci przechodzi na spadkobierców i nie podlega dziedziczeniu.
3. Dziedziczeniu podlegają prawa i obowiązki wynikające ze stosunków cywilnoprawnych, a więc mające charakter cywilnoprawny. Nie wchodzi w skład spadku prawa i obowiązki wynikające z innych stosunków prawnych, nawet jeżeli pewien przepis, wskazując krąg osób, na które przechodzą prawa i obowiązki, odwołuje się do określenia „spadkobierca”, jak np. art. 97 i n. ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.). Do spadku nie należą prawa i obowiązki wynikające ze stosunków karno-, administracyjno- i finansowoprawnych. Wyjątek od tej zasady (por. uchwałę SN z dnia 21 marca 1996 r., III AZP 39/95, OSNAPiUS 1996, nr 19, poz. 280) stanowi prawo podatnika do zwrotu nadpłaty podatku dochodowego przechodzące na jego spadkobierców. Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że obowiązek ponoszenia kosztów zużycia urządzeń technicznych oraz kosztów wykonania robót malarskich

Jacek Gudowski (redaktor naukowy) jest sędzią Sądu Najwyższego, autorem wielu cenionych publikacji z zakresu prawa cywilnego i postępowania cywilnego; był członkiem Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego do grudnia 2015 r.

Elżbieta Skowrońska-Bocian jest profesorem doktorem habilitowanym nauk prawnych, związanym z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; autorem wielu publikacji z zakresu prawa spadkowego, wieloletnim sędzią Sądu Najwyższego.

Jacek Wierciński jest doktorem habilitowanym nauk prawnych, profesorem Uniwersytetu Warszawskiego, kierownikiem studiów doktoranckich na Wydziale Prawa i Administracji UW, radcą prawnym; autorem licznych publikacji naukowych.

Publikacja jest klasycznym komentarzem prawniczym kontynuującym bogate, sięgające okresu międzywojennego, tradycje polskiej myśli prawniczej. Zawiera szczegółowe omówienie problematyki dziedziczenia, w szczególności przepisów dotyczących wszystkich rodzajów testamentu i innych rozrządzeń na wypadek śmierci, instytucji zachowku, dziedziczenia ustawowego, działu spadku czy odpowiedzialności za długi spadkowe.

Drugie wydanie komentarza uwzględnia zmiany w zakresie odpowiedzialności za długi spadkowe wprowadzone ustawą z 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny i niektórych innych ustaw. Zgodnie z nowymi przepisami obowiązuje zasada odpowiedzialności za długi spadkowe z tzw. dobrodziejstwem inwentarza, tj. do wysokości wartości aktywów spadkowych, w miejsce dotychczasowej zasady odpowiedzialności nieograniczonej. Nowelizacja wprowadziła także nową instytucję w kodeksie cywilnym – wykaz inwentarza – który pozwala spadkobiercy oraz wierzycielom spadku na zorientowanie się w stanie majątku spadkowego w wielkości długów spadkowych oraz wartości aktywów. W opracowaniu zostały też zasygnalizowane uregulowania zawarte w unijnym rozporządzeniu spadkowym nr 650/2012 odnoszące się m.in. do kwestii europejskiego poświadczenia spadkowego. Ponadto uwzględniono najnowszą literaturę i orzecznictwo dotyczące problematyki spadków.

Publikacja jest przeznaczona dla wszystkich prawników: sędziów, adwokatów, radców prawnych, notariuszy, rzeczników patentowych, prokuratorów, referendarzy sądowych, komorników, doradców podatkowych, naukowców, przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej oraz innych organów państwowych i samorządowych, a także dla aplikantów.

9788381071444 W02P01

ISBN 978-83-8107-144-4

9 788381 071444

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL
WWW.PROFINFO.PL